Tákn og táknfræði

Tákn

- Merking: ‘E-ð sem kemur í stað e-rs annars’
- Tákn geta verið alls konar og eru allt í kringum okkur:

Aa

ð

  - Orð
  - Litir
  - Látbragð
  - Klæðnaður
  - Stafróf
  - Umferðarmerki
  - Tjákn, s.s. broskarlar

Tákn frh.

- Merking sama táknsins getur verið ólík frá einni menningu til annarrar.
  - Samhengi og sjónarhorn skiptir máli
    - Hafa áhrif á túlkun

- Tákn geta t.d. verið:
  - Persónuleg
  - Alþjóðleg
  - Þjóðleg
  - Erkitýpísk

- Hvers konar notkun tákna fór vaxandi í bókmenntum með rómantísku stefnunni.

Tákn í bókmenntum

- Þrír flokkar
  1. Hefðbundin tákn
     - Trúarleg, t.d. kross
     - Hugmyndasöguleg, t.d. þjóðfánar og hamar og sigð
     - Algengust í bókmenntum fram á nýöld
  2. Náttúruleg tákn
     - Birtast endurtekið í bókmenntum frá ýmsum tímum og í ólíkum löndum, t.d. hafið sem tákn eilífðarinnar og hjartað sem tákn ástarinnar.
  3. Einstaklingsbundin / eiginleg bókmenntaleg tákn

     Orð og orðasambönd öðlast sérstaka merkingu og víðari skírskotun í tilteknu verki. Dæmi: Lastaðu ei laxinn / sem leitar móti / straumi sterklega (Bjarni Thorarensen).

Táknfræði

- Fræðigrein sem tekur til …
  - … merkingar tákna í mannlegum samskiptum
  - … þeirra almennu reglna sem liggja til grundvallar formgerð þeirra
  - … vensla / tengsla þeirra í mismunandi táknkerfum.
- Táknfræðingar sem rannsaka bókmenntir leggja áherslu á margræðni orða.
- Táknfræði ekki bundin við ritað mál, heldur líka klæðaburð, matarvenjur, samskiptareglur o.fl.